

KCR

JAARVERSLAG 2021

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	2
2.	PRESTATIECIJFERS	4
3.	TOELICHTING PRESTATIES.....	7
4.	BEDRIJFSVOERING.....	16
5.	OMSCHRIJVING	16
6.	REKENING.....	16
7.	MARKETING & COMMUNICATIE	21
8.	VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT	21
9.	BELEIDSTHEMA SAMENWERKING.....	22

1

INLEIDING

De coronapandemie en de maatregelen die de overheid heeft genomen om de ziekte in te dammen, waren in het verslagjaar 2021 het alles overheersende thema. Voor scholen, kinderen en culturele instellingen was dit desastreus. In vergelijking hiermee waren de gevolgen voor KCR relatief beperkt, al hebben we honderden activiteiten van het Cultuurtraject Rotterdam moeten annuleren, WIREDs moeten verschuiven en teamgesprekken moeten uitstellen.

Toch hebben we in 2021 nog veel wél kunnen doen. Dit kwam doordat scholen en culturele instellingen er veel aan gelegen was om kinderen kunst en cultuur mee te blijven geven. Zodoende konden we toch laten zien wat we waard waren, zij het op een wat andere manier dan gebruikelijk. Dit hebben we gedaan door scholen en instellingen in online sessies met elkaar te verbinden, door het warmhouden van contacten, door gelegenheid te bieden om ervaringen met elkaar uit te wisselen over wat wel en niet kan, en door alternatieven aan te bieden.

Met name in de eerste coronagolf toonden scholen en culturele instellingen veerkracht en flexibiliteit. Tijdens de tweede en derde golf was de rek er vaak uit of ging de deur op slot. Er gebeurde op het gebied van cultuureducatie vrijwel niets meer. Toch hebben we, daar waar we konden, de genoemde veerkracht en flexibiliteit kunnen benutten om het cultuuronderwijs zo veel mogelijk gaande te houden. Soms waren we zelfs verbaasd over de enorme weerklank die we kregen, bijvoorbeeld als het ging om onze digitale talkshows, getiteld Debatmeester, in de eerste helft van het jaar.

Gelukkig konden we Cultuureducatie met Kwaliteit 010 in het verslagjaar afsluiten en een start maken met de derde termijn van dit programma, dat in Rotterdam KunstPakt heet. Zowel in KunstPakt als in het meerjarenbeleidsplan van KCR staat de verbinding met de stad centraal. Het gaat dan niet alleen om de verbinding met het onderwijs en de culturele instellingen, maar ook met de wijken, de culturele aanbieders die daar actief zijn, de welzijnsinstellingen en alle anderen in de wijk die het leefklimaat van kinderen kunnen en willen verbeteren. Die verbinding moet zorgen voor divers en inclusief cultuuronderwijs voor iedereen, dat dicht bij de kinderen staat. Dat is een uitdaging waar we de komende vier jaar voor staan.

Onder leiding van onze nieuwe directeur Liesbeth Levy, die in september het stokje overnam van Ruud Visschedijk, hebben we intern onderzocht wat er nodig is om handen en voeten te geven aan de ambities van zowel KunstPakt als ons meerjarenbeleidsplan. Hierbij stond de vraag centraal hoe we van een papieren beleidsletter een levend programma kunnen maken. Met behulp van het Socratisch gesprek bogen onze medewerkers zich over deze vraag. Hierdoor maakten ze verbinding met elkaar en met ons beleid. Dit was broodnodig, want het thuiswerken en het wisselend open- en dichtgaan van de samenleving had ook zijn weerslag op onze organisatie.

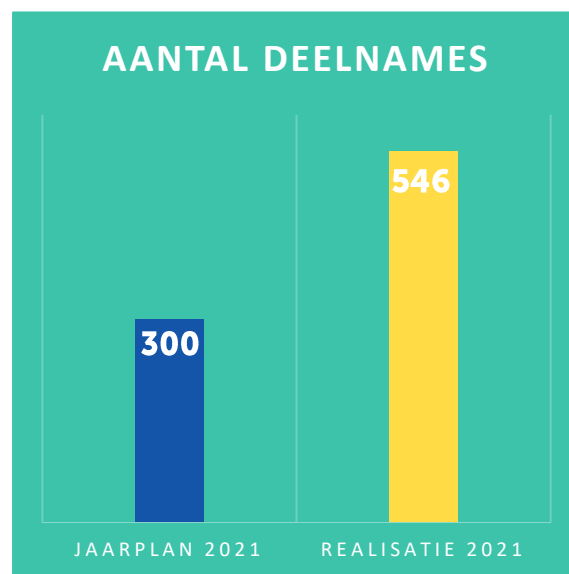
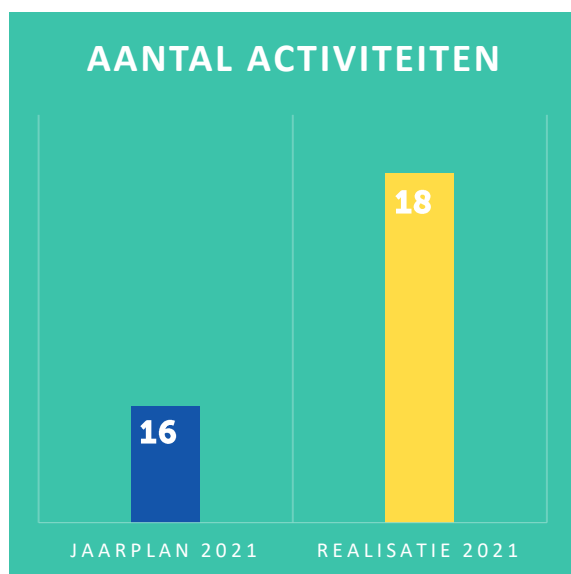
De titel van ons beleidsplan is: Grotere stappen kunnen maken dan je denkt. Hierin hebben we het beeld van de hinkstapsprong geschetst. Hinkstapspringen is een van de technisch meest uitdagende atletiekonderdelen. Je begint met een aanloop. Vervolgens moet je landen op hetzelfde been als waarmee je afgezet hebt. Hierna moet je een stap maken en juist op de andere voet terechtkomen. Tenslotte probeer je zover mogelijk te springen. Als we dit toepassen op KCR zien we dat er een aanloop is genomen door het ontwikkelen van onze langetermijnvisie, de hink is te zien als de reflectie die daarop is gevolgd, de stap verbeeldt de realisatie, en de sprong de trefzekere uitvoering.

We hebben ons in het verslagjaar vooral bekwaamd in de kunst van het landen op hetzelfde been. Dat wil zeggen: ervoor zorgen dat onze langetermijnvisie inhoudelijk op orde is en onze organisatievorm hiermee correspondeert, zodat we de uitvoering optimaal kunnen faciliteren. In onze organisatie is daarom, behalve aan een afdeling onderwijs, ook gewerkt aan de oprichting van een kenniscentrum. Hiermee krijgt ons beleid nog meer samenhang, het wordt operationeel en beter overdraagbaar.

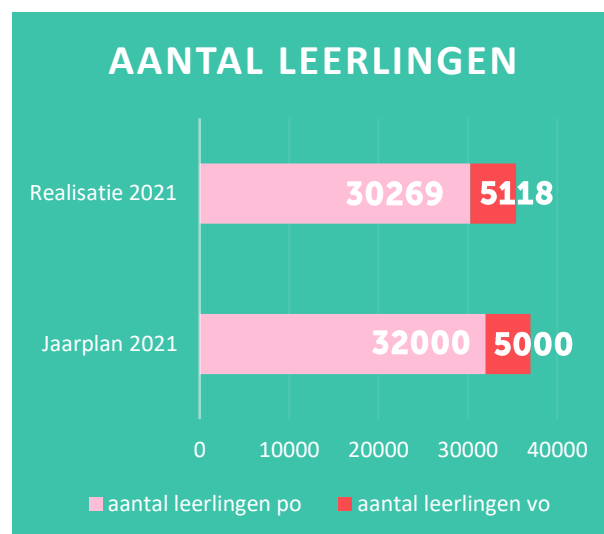
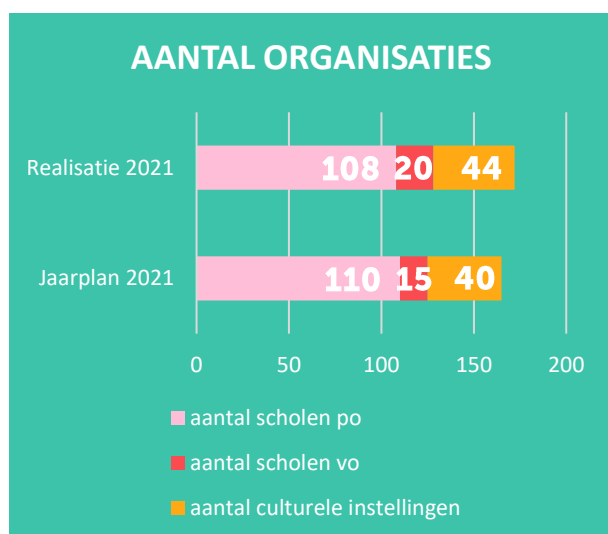
De blijvende gevolgen van de coronapandemie voor onze samenleving, in het bijzonder voor kinderen en jongeren en voor het cultuuronderwijs, beginnen zichtbaar te worden. Van overheidswege is er grote zorg voor het inhalen van achterstanden op reken- en taalgebied, maar ook zorg voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. In de afgelopen coronaperiode, waarin er sprake was van groeiende ongelijkheid, stond het onderwijs voor de grote opgave om leerlingen en jongeren te ondersteunen en te helpen om veerkrachtig uit deze crisis te komen. Met het oog hierop is het maatschappelijk belang van een organisatie als KCR zeer groot. Voor ons is het de opgave om zelfbewust, vanuit onze kenwaarden, te laten zien hoe onmisbaar we zijn voor het geluk en welzijn van de vele jonge inwoners die Rotterdam telt.

2 PRESTATIECIJFERS

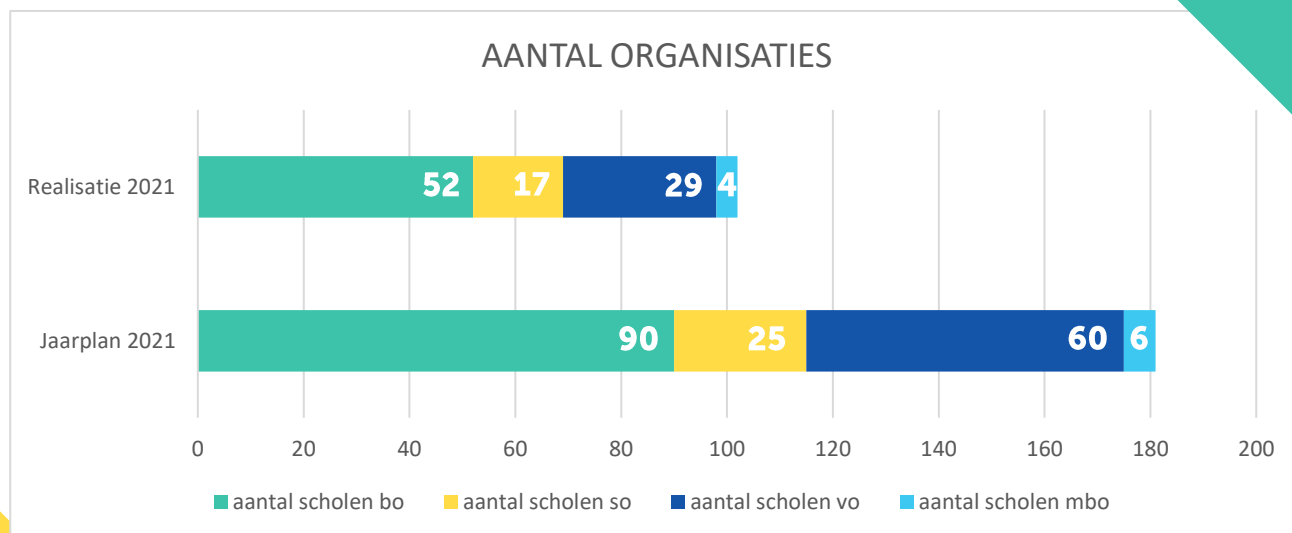
Kennis & Deskundigheid

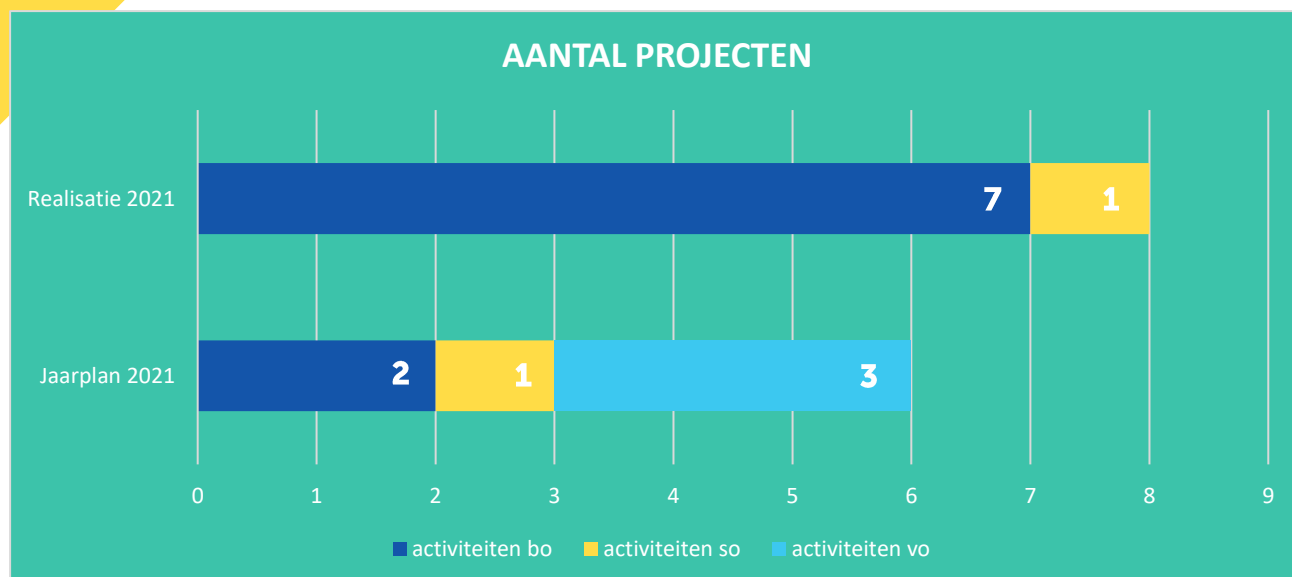
Cultuurtraject

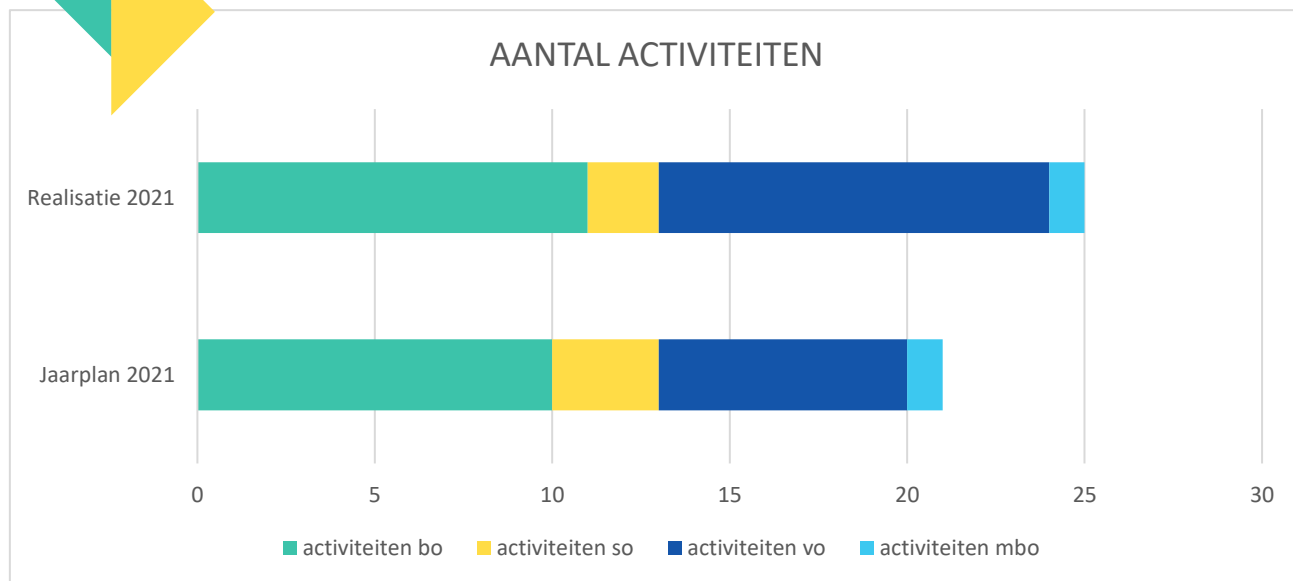
Relatiebeheer

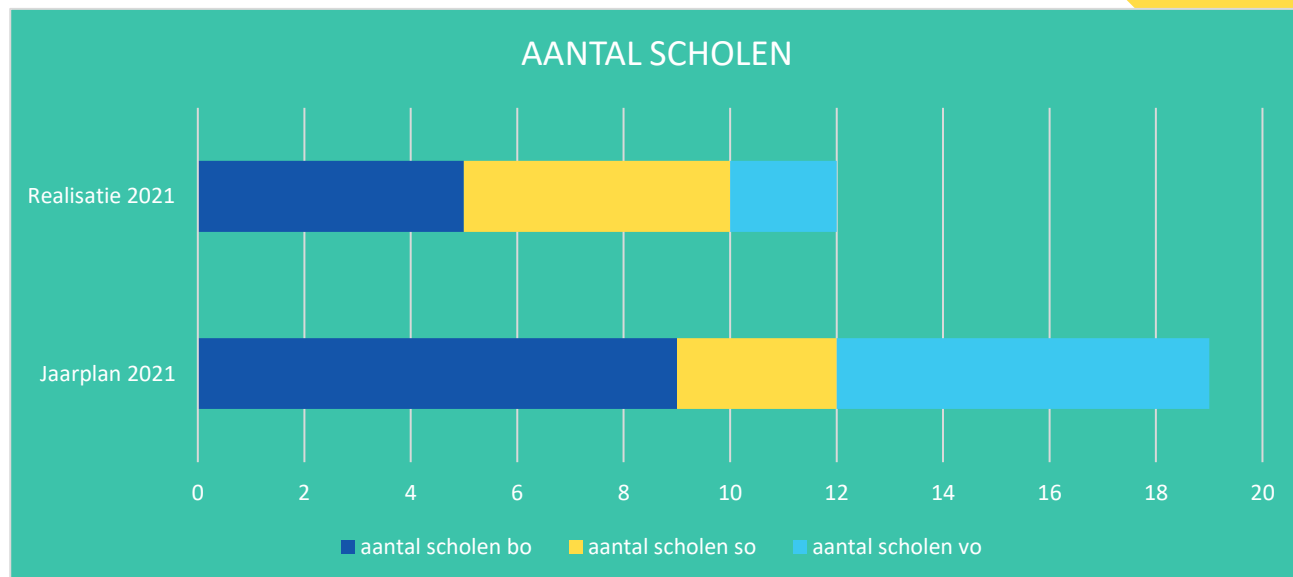
Innovatie/ontwikkeling

Activering

Schoolbegeleiding

3 TOELICHTING PRESTATIES

Cultuurtraject Rotterdam

Ook in 2021 maakten vele duizenden leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs via het Cultuurtraject kennis met Rotterdamse kunst en cultuur. Als gevolg van diverse coronamaatregelen, zowel binnen het onderwijs als in de cultuursector, verliep de eerste helft van het jaar echter problematisch. De coronapandemie bemoeilijkte de uitvoering van cultuureducatie aanzienlijk. Veel activiteiten werden tot nader order uitgesteld, in afwachting van betere tijden. Culturele instellingen vonden in veel gevallen alternatieven, waardoor een aantal activiteiten in aangepaste vorm toch kon plaatsvinden. Helaas was dit niet in alle gevallen mogelijk. Onder de noemer CultuurLink kregen scholen daarom een ruim aanbod van online activiteiten aangeboden, die ook ingezet konden worden bij thuisonderwijs.

Gezien de ontstane leervertragingen in het onderwijs vreesden we aanvankelijk dat een aantal scholen zou afzien van inschrijving voor het schooljaar 2021-2022*. Maar gelukkig blijkt die verwachting niet uit te komen. In het primair onderwijs zien we weliswaar een lichte daling wat betreft het aantal deelnemers aan het Cultuurtraject, maar in het voortgezet onderwijs is er juist sprake van een toename. Onze grote inzet van de afgelopen jaren op het gebied van relatiebeheer ligt hieraan mede ten grondslag. We zijn te allen tijde met de scholen in contact gebleven en hebben met ze meegedacht over wat er wel en niet mogelijk was in de moeilijke periode van lockdowns en beperkende maatregelen. Hierdoor ontstond er wederzijds begrip. Onze klantrelaties zijn in de afgelopen periode eerder versterkt dan verzwakt.

Dit was ook het geval bij de culturele partners, waarmee veel contact is geweest en waar creatieve oplossingen mee zijn gezocht en gevonden. Ook hier is een kleine toename van het aantal deelnemers zichtbaar, met name omdat er in het Cultuurtraject een aantal nieuwe aanbieders zijn toegetreten, zoals dansgezelschap Free To Move, kunstinstelling A Tale of a Tub, en jeugdtheatergezelschap Onder het buro.

We kijken hoopvol uit naar een nieuw cultuurjaar, boordevol essentiële kunst- en cultuurervaringen, die leerlingen hopelijk weer in levenden lijve kunnen meemaken.

Omdat we in het Cultuurtraject Rotterdam uitgaan van het bereik van 'unieke leerlingen' hadden de annuleringen van activiteiten geen grote invloed op het aantal leerlingen in het prestatieraster. Het is hierbij belangrijk te realiseren dat er in absolute zin veel minder leerling-contacturen zijn geweest.

*De aantallen scholen, leerlingen en culturele instellingen die we met het Cultuurtraject in 2021 bereikten, zijn een gemiddelde van de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022.

Leerkracht primair onderwijs: "De rijke leeromgeving zorgde voor uitdaging en inspiratie. De kinderen wilden alle ruimtes bezoeken en de begeleiders stelden goede vragen. De leerlingen uit mijn klas waren enthousiast en willen graag nog een keer terugkomen."

"Wat ons het meest is bevallen aan WirWar? Hier komen de leerlingen aan het woord: de springende mensen. De stapel van drie mensen. De bewegende muren. De maskers. Het licht en het donker. De acrobatiek. Het was alles tegelijk: grappig, eng, leuk en spannend!"

Cultuureducatie met kwaliteit: CmK010 en KunstPakt

In de eerste maanden van 2021 was er sprake van een uitloop van het programma CmK010. Dit gaf ons een mooie gelegenheid om de overgang naar KunstPakt gedegen voor te bereiden. In februari werd bekend dat de aanvraag onder penvoerderschap van KCR positief beoordeeld was en we vier jaar verder kunnen werken in het kader van deze matchingsregeling. In de eerste helft van 2021 kenden we een intensieve voorbereidingsfase van KunstPakt. De website, processen en communicatie kregen toen vorm. Om het onderwijs en de cultuursector bekend te maken met de nieuwe opzet van de Rotterdamse aanpak organiseerden we in maart en april vier online live bijeenkomsten. Deze werden, met een gemiddelde van meer dan honderd deelnemers, goed bezocht.

Begin juli was de eerste vergadering van de onafhankelijke adviescommissie die de ingestuurde projectplannen van scholen en culturele instellingen beoordeelt. Er werden veertien aanvragen behandeld, waarvan er na zorgvuldige afweging tien werden gehonoreerd.

Deze aanvragen waren ingediend door scholen uit het primair, speciaal en voortgezet onderwijs, het vmbo en mbo. Dit was ook het geval tijdens de tweede ronde, in november 2021. Toen werden er acht aanvragen behandeld, die allemaal gehonoreerd zijn.

Het was duidelijk te merken dat de basisscholen last hadden van de coronasituatie en hun prioriteit niet zozeer bij het indienen van projectaanvragen lag. Qua bereikcijfers loopt KunstPakt grotendeels volgens plan, hoewel het primair onderwijs nog wat achterblijft.

CmK Barendrecht

Vanwege de diverse lockdowns heeft het consulentenwerk in 2021 vrijwel stilgelegen. Scholen wilden geen externen binnenlaten. De inspanningen van onze consulenten zijn toen gericht op het onderhouden van contacten met de scholen waar een CultuurProef liep.

Ook is door onze consulenten, samen met partners van Cultuureducatie Barendrecht, gewerkt aan een gezamenlijke onderlegger voor een workshopgericht aanbod dat gebaseerd is op creativiteit.

In de loop van 2021 is er spanning in het project ontstaan, wat na de zomer door de nieuwe projectleider is opgepakt. Eind 2021 is op verzoek van CultuurLokaal een school gestart met een Proeftuin.

Lerarentekort

In de zomer van 2021 startte een initiatief van SKVR en KCR rond het thema lerarentekort in Rotterdam. Andere culturele instellingen zijn hierover geïnformeerd en gevraagd of zij hier eventueel een bijdrage aan konden leveren. De meeste culturele instellingen bleken aangehaakt te willen zijn en na te willen denken over zo'n mogelijke bijdrage.

In september hebben we een projectleider Lerarentekort benoemd. Ook is er een projectteam in het leven geroepen, bestaande uit een projectleider vanuit KCR en een vanuit SKVR. Dit projectteam heeft het projectplan 'Lerarentekort, een kwestie van creatief organiseren' geschreven. Dit beschrijft hoe in een tijdsbestek van twee jaar kunstvakdocenten op verschillende scholen met elkaar kunnen onderzoeken hoe er een positieve bijdrage geleverd kan worden aan het lerarentekort en er tegelijk ingezet kan worden op duurzaam cultuuronderwijs.

Naast de SKVR zijn de afdeling Onderwijs en Cultuur van de gemeente Rotterdam, vertegenwoordigers van Rotterdamse onderwijsbesturen, de Thomas More Hogeschool en Slim Organiseren betrokken.

Buzz010

Als gevolg van de coronapandemie en alle maatregelen eromheen was het derde jaar van Buzz010 er een van pieken en dalen. De eerste drie maanden van het jaar sloten scholen en excursiebestemmingen hun deuren en lag Buzz010 vrijwel stil. Vanaf april werden excursies echter weer mogelijk, waarna we voor de zomervakantie toch nog een piek wat betreft aantallen boekingen hadden. In juni en juli reden er 382 busritten. Dit was 54% van het totaal aantal busritten van het schooljaar 2020-2021. De maanden na de zomer verliepen soepel en waren wat betreft het aantal boekingen vergelijkbaar met het niveau van vóór corona. Uiteindelijk werden er 921 busritten gereden waarmee 25.231 leerlingen werden vervoerd. Dit naar volle tevredenheid vanuit de betrokken scholen, wat tot uiting kwam in het waarderingscijfer van 9,2.

"De chauffeur was zeer kindvriendelijk en meegaand en heeft er alles aan gedaan om het ons naar de zin te maken. Vervoer met Buzz010 zorgt ervoor dat wij er vaker op uit kunnen en dat kinderen die normaliter weinig of geen uitstapjes maken dit nu wel kunnen." (Leerkracht Cornelis Haak School)

Kennisdeling

In 2021 hebben we diverse netwerken gefaciliteerd en meerdere inhoudelijke bijeenkomsten voor cultuurcoaches georganiseerd. Zo kwam het PO-netwerk bijeen in de Kunsthal, met de bedoeling om de relatie met de cultuursector te versterken. Voor het netwerk Cultuureducatie en Talentontwikkeling is een onderzoek naar talentontwikkeling in Rotterdam uitgevoerd.

Het CKV-netwerk heeft in 2021 minder aandacht kunnen krijgen dan gehoopt. Dit maakt dat daar een opgave ligt voor de komende tijd. Voor het nieuw op te richten mbo-netwerk werden aan het eind van het jaar de contouren geschetst.

De talkshow Debatmeester, die in het voorjaar werd gehouden, stond in het teken van kansengelijkheid. We zoomden in op de inzet van kunst en cultuur, gericht op het vergroten van kansengelijkheid. Met 122 deelnemers was het programma, dat door de coronapandemie online moest plaatsvinden, wat ons betreft geslaagd. Bovendien is het gelukt om het publiek digitaal en interactief te betrekken bij de live-uitzending.

Samen met onze landelijke partner LKCA presenteerden we onze opgedane ervaringen binnen het vmbo en mbo. Het programma Meemakers stond daarbij centraal. Kenmerkend hierin is de centrale rol van studenten bij het vormgeven van hun eigen cultuuronderwijs.

Op ons initiatief werd er tijdens de jaarlijkse landelijke bijeenkomst van het Fonds voor Cultuurparticipatie in het panelgesprek gesproken over de aansluiting van cultuuronderwijs bij het middelbaar beroepsonderwijs.

Deskundigheidbevordering

Training Speciaal onderwijs

Met het oog op het inclusief lesgeven hebben tien zelfstandige kunstvakdocenten die les wilden leren geven aan leerlingen met een beperking de Speciaal Onderwijs een training gevolgd. Deze training werd door collega-organisatie Plein C ontwikkeld en in samenwerking met KCR gegeven.

ICC-training

In november 2021 zijn we gestart met een nieuwe reeks van de training Interne Cultuur Coördinator. In het totaal doen hier vijf scholen en zes leerkrachten aan mee. De deelnemers vullen gedurende de bijeenkomsten een rugzak met tools die helpen om cultuuronderwijs een vaste plek te geven in het curriculum van hun school. Ze ontwikkelden inzichten op gebieden als financiële stromen, de culturele sector, visievorming en monitoring. Ook gingen ze aan de slag met het schrijven van een schoolgebonden cultuurplan, waarin ze hun visie omschreven, alsmede de gewenste situatie op het gebied van deskundigheid, samenwerking en programma. Vervolgens bepaalden ze welke stappen ze per schooljaar willen zetten. Dit programma geeft Interne Cultuur Coördinatoren de mogelijkheid om cultuuronderwijs in samenhang te brengen met wat er op de school al aanwezig is.

Netwerk en relatiebeheer

In 2021 hebben we de vruchten kunnen plukken van de opbouw van een consistent relatiebeheer met scholen in het voortgezet onderwijs. Door het gebruik van het softwareprogramma Perfectview waren we in staat om goed inzichtelijk te maken waar elke school staat, op welke manier en via welke programma's we ermee in contact staan, welke culturele instellingen met de school samenwerken, en waar de mogelijkheden en behoeftes liggen.

Dat dit waardevolle informatie is, werd duidelijk bij de start van KunstPakt. Onze medewerkers wisten door deze informatie de juiste scholen te benaderen. Ook konden ze KunstPakt helpen aan te sluiten bij de vragen die naar voren gekomen waren in eerdere programma's waar deze scholen aan meededen, zoals Wired, Vier de Ruimte en KunstKabel. Mede hierdoor zijn er inmiddels voldoende scholen uit het voortgezet onderwijs in KunstPakt ingestapt.

Een bijzonder voorbeeld van zo'n school is RVC de Hef. Hier wordt burgerschap als kapstok voor vakoverstijgend onderwijs ingezet. Deze school deed aanvankelijk nauwelijks aan kunst en cultuur, maar heeft zich via Vier de Ruimte en KunstKabel ontwikkeld tot een school met genoeg draagkracht voor duurzaam cultuuronderwijs.

Soms is er sprake van indirect contact. Dit is het geval wanneer scholen een cultuurcoach hebben. Via het cultuurcoachnetwerk zijn deze scholen bij ons bekend. Het is belangrijk om goed overzicht over deze kennis te houden, vooral omdat culturele instellingen soms geadviseerd willen worden over nieuwe mogelijkheden tot samenwerking met scholen.

In het kader van relatiebeheer is het belangrijk om steeds opnieuw aandacht te besteden aan de scholen. De coronatijd heeft vele personeelwisselingen tot gevolg gehad. Veel docenten hebben andere keuzes gemaakt. Omdat cultuuronderwijs vaak toch nog op dezelfde schouders is blijven rusten, is het van belang om snel contact te leggen met nieuwe contactpersonen. Dit bleek aan het eind van 2021, toen er vanwege de coronamaatregelen beperkte mogelijkheden waren, helaas niet altijd mogelijk.

Speciaal onderwijs (VSO, SO, SBO)

Tegen alle verwachtingen in hebben we in 2021 veel kunnen doen voor het speciaal onderwijs. De meeste scholen ontvingen in verband met corona geen externe relaties en hadden geen tijd voor gesprekken. Maar in het speciaal onderwijs hebben we wel gesprekken over cultuuronderwijs kunnen voeren. Directeuren en leerkrachten zagen in wat wij voor hun leerlingen kunnen betekenen. Een kennismakingsgesprek leidde regelmatig tot een vervolg. Deze scholen begrepen dat thema's als burgerschap, sociaal-emotionele ontwikkeling en het maken van een connectie met de wereld buiten de school, via cultuuronderwijs laagdrempelig te bedienen zijn. Ze beseffen goed dat er meer van belang is dan alleen taal- en rekendoelen. Juist in coronatijd, een tijd waarin hun kwetsbare leerlingen nog meer afgezonderd zijn dan anders.

Dagprogrammering op Zuid

Als KCR nemen we deel aan het overleg rond de dagprogrammering op Zuid. Hierbij hebben we een observerende en adviserende rol. Uitwisseling verbetert de relaties en vergroot de mogelijkheden om de programmering van cultuuronderwijs op Zuid te versterken. Daarnaast weten de verschillende partijen ons te vinden voor advies omtrent cultureel aanbod. De afstemming tussen het werk van de coalitieondersteuners binnen de dagprogrammering en onze consulent(en) kan voor scholen als verwarrend worden ervaren en soms gezien worden als dubbel werk. Hieraan zullen we in 2022 aandacht besteden. Daarnaast willen we de mogelijkheden onderzoeken van een project rond sociaal-emotioneel leren en cultuuronderwijs binnen de dagprogrammering.

Activatie

In 2021 hebben we ons gebogen over het activeren van scholen in scenario 1 en 2 van het Rotterdams Cultuureducatie Model. Het gaat hierbij om scholen die nog geen structureel cultuuronderwijs hebben ontwikkeld. Deze scholen activeren door middel van deelname aan Buzz010 of het Cultuurtraject was een voor de hand liggende mogelijkheid. Ze hebben hier goed gebruik van gemaakt.

Meemakers

In het programma Meemakers worden studenten en leerlingen aan elkaar gekoppeld om samen een kunst- en cultuurprogramma te maken. Normaal gesproken mogen zij hierbij gebruik maken van het gehele culturele aanbod van de stad, maar helaas waren alle culturele instellingen ten tijde van de uitvoering van het programma gesloten. De studenten hebben daarop culturele activiteiten in de buitenruimte ontwikkeld. Sommigen deden dit bij kleine culturele initiatieven of in de werkplaatsen van de Willem de Kooning Academie. Het programma had vijf bijeenkomsten, gericht op training, doelgroepverkenning, programmeren, meemaken en presenteren.

WIRED

Hoe kan je docenten in coronatijd steunen en energie geven? Aan de hand van deze vraag startte WIRED het nieuwe jaar met zogeheten challenges. In drie weken tijd werden er drie challenges met vijf culturele instellingen en twee makers ontwikkeld. De eerste week was de challenge 'verdwijnkunst', van Maas theater en dans en het Wildlife Film Festival Rotterdam (WFFR). In week twee was het de beurt aan 'raamkunst', met het Wereldmuseum, Chantal van Heeswijk en Jelmer Konjo van Rewriters010. De laatste week stond in het teken van muziek, met de SKVR-brassband en

Julinho Pimentel. Uiteindelijk hebben zo'n 65 leerlingen van zeven scholen werk gemaakt. De winnaars kregen een individuele prijs en een prijs voor de klas.

De Vrijeschool en Young Business School zijn gevestigd in een nieuw gebouw op Katendrecht. Ze maken weliswaar gebruik van dezelfde ruimten, maar toch is er weinig samenwerking. De leerlingen hebben onderling geen contact. Vanuit de vraag 'hoe kan je leerlingen door kunst en cultuur bewuster laten worden van hun omgeving?' heeft WIRED het concept De taal van de straat ontwikkeld. In twaalf ateliers gingen 120 leerlingen aan de slag met tien makers van culturele instellingen. Wat vertelt de omgeving, in woord, beeld en beweging? De leerlingen gingen op stap op Katendrecht en in de Afrikaanderwijk. Een aantal ateliers vond plaats op locatie bij instellingen als Het verhalenhuis Belvédère, Platform Katendrecht en Boijmans Hillevliet. Door de coronamaatregelen konden de groepen leerlingen van beide scholen in de ateliers helaas niet gemixt worden. Derhalve kregen alle 'halve' coronaklassen een eigen atelier. De samenwerking tussen deze twee scholen smaakt naar meer, evenals het thema. Er wordt gewerkt aan een jaarlijkse dag naar het voorbeeld van WIRED. Het thema 'omgeving' wordt gekoppeld aan andere vakken. Hieronder is een goed voorbeeld te lezen van hoe een activering kan uitmonden in een mogelijk structurele aanpak.

"De dans van de leerlingen was echt ontroerend. We hebben nog lang niet helemaal gezien wat zo'n dag met onze leerlingen heeft gedaan."

Op mytylschool De Brug gingen 50 leerlingen in vijf ateliers aan de slag met het thema Fake & Real. Deze dag werd samengesteld op basis van de ideeën van leerlingen uit de leerlingenraad. Behalve dat zij mooie ideeën voor het programma leverden, gaven zij aan dat het goed is om thema's meer met elkaar te bespreken en niet het alleen bij een vluchtige kennismaking te laten. Door deze opzet van WIRED kregen leerlingen direct invloed op het programma.

Ontwikkeling (innovatie)

We hebben de term innovatie losgelaten. Voor scholen en culturele instellingen bleek deze dikwijls niet helder. Te vaak werd verondersteld dat innovatie alleen kon gaan over een heel nieuw programma of project. De term wierp daarmee belemmeringen op, bijvoorbeeld om een projectvoorstel in te dienen bij KunstPakt. Innovatie hebben we daarom omgedoopt in ontwikkeling. Binnen ontwikkeling zijn er in 2021 verschillende initiatieven gestart.

Pilot Klaskiest

In 2021 zijn we binnen het Cultuurtraject Rotterdam van start gegaan met de pilot Klaskiest. Het doel van deze pilot is leerlingen meer betrekken bij cultuuronderwijs. Leerlingen kiezen binnen de pilot zelf hun cultuurtrajectactiviteit. Zo willen wij de Rotterdamse leerling letterlijk en figuurlijk een stem geven.

Dit jaar hebben drie klassen uit verschillende Rotterdamse wijken (Rotterdam-Zuid, Prins Alexander en Hoogvliet) aan Klaskiest deelgenomen. Vol enthousiasme volgden de leerlingen de keuzeles en kozen ze hun activiteit. Komend seizoen gaan ze aan deze gekozen activiteit deelnemen. Vooraf zullen ze vanuit het Cultuurtraject een kort filmpje toegestuurd krijgen, om ze te herinneren aan hun keuze. Na de activiteit wordt de docent voorzien van de juiste tools om de activiteit met leerlingen te bespreken.

Op deze manier hopen we dat leerlingen zich nog meer betrokken gaan voelen bij de activiteit. Zo zorgen we voor passend en relevant cultuuronderwijs dat aansluit bij de leerling. Dit is voor ons een belangrijk uitgangspunt.

Schoolbegeleiding

Begin 2021 besloten we om Evi (een onderzoeksinstrument waarmee basisscholen hun cultuuronderwijs kunnen evalueren) breed bij scholen onder de aandacht te brengen. De meerwaarde van Evi wordt vooral zichtbaar in het gebruik van vier categorieën, te weten: visie, programma, deskundigheid en samenwerking. Deze geven een goede basis voor gesprekken en vervolgstappen.

In eerste instantie hebben we een groot aantal scholen aangeschreven en opgeroepen om Evi als instrument te gaan inzetten. De timing hiervan was echter niet gelukkig. Scholen hadden veel omhanden en stonden minder open voor nieuwe impulsen. Als voortvloeisel van onze mailing hebben we scholen via ons relatiebeheer, persoonlijk contact en in lopende gesprekken op Evi geattendeerd. Het instrument wordt inmiddels mondjesmaat gebruikt.

We blijven zoeken naar de beste insteek richting scholen. Zo maakt Evi binnen KunstPakt inmiddels onderdeel uit van de schoolbegeleiding. Hiervoor dient in 2022 wel een technische aanpassing aan het Evi-systeem te worden doorgevoerd door onze partner LKCA.

4

BEDRIJFSVOERING

OMSCHRIJVING	REKENING	
	2021	2020
Ziekteverzuim	7,09%	4,21%
Aanwezige formatie in FTE	17,86	19,12
❑ waarvan vast (in FTE)	12,5	8,81
❑ waarvan tijdelijk (in FTE)	3,31	6,5
❑ waarvan inhuur (in FTE)	2,05	3,81

Personeel

In 2021 hadden we te maken met een aantal belangrijke personele wisselingen. In september namen we na drie jaar afscheid van onze directeur Ruud Visschedijk, die de pensioengerechtigde leeftijd bereikte. Ook Wil Walvis, die zich vele jaren als consultant heeft ingezet, begon in september aan haar welverdiende pensioen. Daarnaast verlieten in dezelfde periode Karima Bouchtaoui (hoofd marketing en communicatie), Femke van de Wiel (hoofd primair onderwijs) en Annemarie Timmermans (consultant) de organisatie. Twee consultants die werden ingehuurd zijn per 2021 in dienst gekomen waarmee de omvang van externe inhuur is afgenomen met 1 fte.

Daartegenover stond de komst van onze nieuwe directeur Liesbeth Levy, die in september het stokje overnam van Ruud Visschedijk. Marijke van Velzen begon in augustus als projectleider KunstPakt. Omdat wij als organisatie in een transitiefase verkeerden, kozen we ervoor om Petter van Raalte, voorheen projectleider Cultuureducatie met Kwaliteit, als interimmanager onderwijs aan het directieteam te laten deelnemen. Deze tijdelijke invulling zal naar verwachting tot medio 2022 voortduren. Voor de aansturing van onze marketing en communicatie is in het laatste kwartaal van 2021 een wervingstraject gestart. Vanaf 1 januari 2022 vervult onze nieuwe collega Tulsi Tikai de functie van communicatieadviseur. De taken van de vertrekkende consultants zijn gedeeltelijk intern belegd bij collega's. Daarnaast is aan het einde van 2021 een wervingstraject gestart voor een nieuwe consultant cultuuronderwijs. Wij verwachten deze vacature in het eerste kwartaal van 2022 te kunnen invullen.

Aan het einde van het jaar telde ons personeelsbestand 17,86 fte's, waarvan 12,5 fte's in een vaste aanstelling, 3,31 fte's in tijdelijk dienstverband en 2,05 fte's op basis van inhuur. De totale formatie is hiermee ten opzichte van 2020 iets kleiner.

Het verzuimpercentage is in 2021 gestegen ten opzichte van 2020. Deze stijging wordt voor het grootste deel veroorzaakt door langdurig ziekteverzuim. Dit bedroeg 5,41% voor de categorie 43 dagen t/m 1 jaar. In 2021 hadden we te maken met twee medewerkers die voor langere periode ten dele of geheel arbeidsongeschikt waren. Beide medewerkers hebben in de tweede helft van het jaar een re-integratietraject doorlopen en zijn gelukkig per 1 januari 2022 weer geheel hersteld.

Hybride werken

In 2021 hebben onze medewerkers, behalve op kantoor, veel thuisgewerkt. Een vorm van hybride werken is in 2021 steeds meer de norm geworden en zal ook in de toekomst worden gecontinueerd. Veel belangrijke functionaliteiten en software waren reeds geautomatiseerd. Aanvullend hebben we in 2021 een zogenaamde migratie naar de Cloud voorbereid, waarmee het thuiswerken nog beter wordt gefaciliteerd. Deze migratie zal in de eerste maanden van 2022 worden gerealiseerd. Daarnaast ontvingen alle medewerkers in het afgelopen jaar maandelijks een tegemoetkoming in de kosten voor thuiswerken.

Service Level Agreements

In het verslagjaar werden onze Service Level Agreements op gebied van financiën (Museum Rotterdam), human resources management (SKVR) en ICT (SKVR) opnieuw gecontinueerd.

Sinds jaar en dag is onze financiële administratie ondergebracht bij de financiële afdeling van Museum Rotterdam. Deze verzorgt sinds jaren via een Shared service center de boekhouding van diverse culturele instellingen in de stad. Tot voor kort waren daarbij, naast KCR, ook onder meer het Maritiem Museum en CBK aangesloten. Omdat er binnen het nieuwe Cultuurplan Rotterdam 2021-2024 voor Museum Rotterdam substantieel minder subsidie beschikbaar is, heeft het museum besloten dit Shared service center niet voort te zetten ten behoeve van andere partijen.

Daarom hebben wij sinds begin 2021, in samenspraak met de controller van Museum Rotterdam en het CBK, gewerkt aan een passende oplossing. Deze hebben wij gevonden bij de Rotterdamse financieel dienstverlener Berghout+MAS. Dit is een accountants- en adviesorganisatie, gespecialiseerd in kunst, cultuur, media en zorg. In hun klantenbestand bevinden zich onder andere Rotterdam Festivals, Scapino Ballet en Theater Rotterdam. Na verschillende oriënterende gesprekken

en een referentieonderzoek zijn we ervan overtuigd in Berghout+MAS de geschikte partner te hebben gevonden.

In 2021 hebben we het akkoord met Berghout+Mas gesloten en per 1 januari 2022 zal deze nieuwe Service Level Agreement aanvangen. De continuïteit van onze financiële administratie is hiermee gewaarborgd. Daarbovenop verwachten we een kwaliteitsverbetering.

Fair Practice Code

Wij onderschrijven de Fair Practice Code niet alleen, we handelen er ook naar. De salarissen van onze vaste medewerkers en onze tarieven voor zzp'ers zijn gebaseerd op een eerlijke beloning voor de werkzaamheden die zij verrichten. Waar we tot voor kort de loonschalen van de CAR-UWO hanteerden, werken we sinds een jaar met die van de CAO Kunsteducatie. Ieder jaar toetsen wij of onze tarieven voor zzp'ers nog in overeenstemming zijn met de beginselen van fair pay en zo nodig passen we ze aan.

Code Inclusiviteit en Diversiteit

Diversiteit en inclusie is zowel een speerpunt van ons meerjarenplan 2021-2024 als van KunstPakt. Op dit gebied valt er in een superdiverse stad als Rotterdam nog een wereld te winnen. Daarom kijken we de komende jaren nadrukkelijk via deze bril naar onze samenwerkingspartners, het programma-aanbod en ons medewerkersbestand.

Het thema diversiteit en inclusie is vervlochten met bijna alle ambities die we voor het cultuuronderwijs in Rotterdam hebben. Met het oog hierop zijn we in 2020-2021 dan ook begonnen met een uitgebreid, duurzaam D&I-traject. We realiseren ons dat we op dit vlak allemaal onze blinde vlekken hebben. Daarom hebben we ervoor gekozen om dit traject met een externe partner, City Solutions, uit te voeren. Deze partner, die eerder samenwerkte met Mocca Amsterdam en het LKCA, is goed bekend met ons werkveld.

Al onze medewerkers hebben aan dit D&I-traject meegedaan. We werkten daarbij op drie niveaus: de individuele medewerker, de organisatie en de wisselwerking met het veld. Begin 2021 zijn we met de eerste twee niveaus gestart, het derde niveau is afgerond in de eerste helft van 2021. Het is de bedoeling dat dit traject het bewustzijn en de sensitiviteit over dit onderwerp bij alle medewerkers heeft vergroot en dat ons team genoeg informatie, handvatten en vaardigheden heeft om een waardevolle bijdrage te leveren aan Rotterdams cultuuronderwijs dat divers en inclusief is.

Om het traject te laten beklijven, is in de tweede helft van het verslagjaar de focus verlegd: hoe kan, vanuit het nieuw ontstane bewustzijn, een KCR-brede visie worden ontwikkeld die cultuuronderwijs laat bijdragen aan inclusiviteit en kansengelijkheid? Met het oog hierop is de gelijke kansenalliantie, waarvan KCR penvoerder is, aan het werk gezet, in samenhang met een interne KCR-werkgroep.

Samen met vijf andere culturele instellingen waren we initiatiefnemer en ondertekenaar van een manifest om het institutioneel racisme in de culturele sector terug te dringen. Na zorgvuldig overleg met de andere initiatiefnemers hebben we ons hier echter in de tweede helft van 2021 uit teruggetrokken. Onze voorkeur ligt bij een bredere benadering dan het ten uitvoer brengen van de politiek geladen agenda van de Black Lives Matter beweging.

Met het oog op het thema institutioneel racisme neemt onze huidige directeur deel aan een project van RADAR. Hierin zijn leden van de joodse, Black Lives Matter- en moslimgemeenschap met elkaar in gesprek over de vraag hoe vanuit wederkerige solidariteit een vuist gemaakt kan worden tegen racisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat in Rotterdam, en hoe het (cultuur)onderwijs hierin een rol kan spelen.

Risicoparagraaf

In 2021 is gewerkt met een uitgebreid risicoprofiel, waarin aandacht was voor risico's op verschillende gebieden, te weten: strategisch/politiek, financieel, operationeel en gouvernance. De resultaten en de te nemen maatregelen worden per Raad van Toezicht-vergadering vastgesteld en waar nodig bijgesteld. Op basis hiervan kunnen we twee concrete risico's benoemen.

1. Corona. Als de beperkende maatregelen gehandhaafd blijven, gaan we dit jaar de beloofde prestaties bij lange na niet halen. Dat geldt zowel voor het Cultuurtraject als voor KunstPakt en WIRED. Op langere termijn bestaat het risico dat scholen zich na corona gaan concentreren op het inhalen van leerachterstanden. In de praktijk betekent dit vaak dat de focus komt te liggen op rekenen en taal. Kunst en cultuur en cultuuronderwijs worden dan tijdelijk in de koelkast gezet, terwijl ze juist van belang zijn voor de persoonlijke (creatieve, lichamelijke en sociale) ontwikkeling van het kind. We zullen er dus voor moeten zorgen dat cultuuronderwijs prominent op de agenda van scholen blijft staan.
2. Verloop in de organisatie. In de tweede helft van dit verslagjaar is er een directeurswissel geweest, zijn er drie medewerkers op sleutelposities vertrokken en is een medewerker met pensioen gegaan. Dit betekende dat we de formatie op orde moesten brengen, maar ook dat we ons nieuwe organisatiemodel met het meerjarenplan in overeenstemming moesten krijgen. Dit vroeg veel inzet en aandacht richting de interne organisatie. Het werk diende opnieuw verdeeld te worden en nieuwe medewerkers moesten worden ingewerkt. Ons uitgangspunt is dat de organisatie voorjaar 2022 weer op orde is.

5

MARKETING & COMMUNICATIE

Na een gedegen voorbereiding konden we in 2021 een vernieuwde website presenteren. Deze sluit beter aan bij de behoeften van docenten, leerkrachten en medewerkers van culturele instellingen. Maar ook sluit de nieuwe website beter aan bij ons meerjarenbeleidsplan en de thema's waar we de komende jaren aan willen werken.

Behalve aan onze online aanwezigheid hebben we ook gewerkt aan een meer datagedreven marketing en communicatie. Met het vertrek van ons hoofd communicatie na de zomer is er een vertraging ontstaan in de verdere uitrol hiervan.

6

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht volgt de Code Cultural Governance volgens het 'pas toe of leg uit'-principe. Alle acht principes van de code worden toegepast. De Raad is in 2021 5 keer bij elkaar geweest.

Gedurende het eerste halfuur vergadert de Raad altijd zonder directeur.

In het verslagjaar is een zelfevaluatie uitgevoerd onder leiding van Marcel Bos (directeur Scolix). Daar zijn de acht principes van de Code uitvoerig aan de orde gekomen. De samenstelling van de Raad werd in 2020 gewijzigd. Dat was mede het gevolg van de vaststelling in 2019 van het nieuwe profiel van de Raad. Dit profiel sluit beter aan bij de behoefte van KCR om zich meer met de stad te verbinden. Daartoe dient de samenstelling van de Raad meer in overeenstemming te zijn met de samenstelling van de Rotterdamse bevolking.

Voorzitter Karen Beelaar en lid Caty Bulte deden een stapje opzij. Het bureau Colourful People werd aangetrokken om de werving en selectie van nieuwe leden te begeleiden. Op 1 juli 2020 trad Zakaria El-Khetabi aan als nieuwe voorzitter en Natascha Slagtand als nieuw lid. In 2021 werd Roy de Jong opgevolgd door Nabeel Siddiqui, die de portefeuille financiën beheert met een focus op Auditing en risicobeheersing. Aan het eind van 2020 nam de Raad de opvolging van de directeur per medio 2021 ter hand door een nieuw profiel op te stellen.

Voor de werving en selectie is toen wederom Colourful People in de arm genomen. In 2021 is de nieuwe directeur Liesbeth Levy geworven. Zij heeft per 1 september het stokje overgenomen van Ruud Visschedijk. De Raad was in 2021 betrokken bij het ontwikkelen en 'hr-proof' maken van een nieuwe manier van werken, die beter aansluit bij het meerjarenbeleidsplan. Tenslotte is de Raad betrokken bij het opstellen en uitvoeren van een risicoanalyse aangaande KCR, die iedere Raad van Toezichtvergadering wordt bijgewerkt.

BELEIDSTHEMA SAMENWERKING

Samenwerken is voor KCR geen doel op zich, schreven we vorig jaar. Maar we kunnen ook niet zonder samenwerking. Als gevolg van samenwerking tussen het onderwijs en de culturele sector is er in de afgelopen jaren natuurlijk ongelooflijk veel bereikt. Toch moet er op dit terrein nog veel gebeuren. Echter, als we meer in de wijken willen werken, scholen willen verbinden met hun culturele omgeving en kinderen ook in hun vrije tijd kunst en cultuur willen aanbieden, zullen we meer moeten samenwerken met andere partijen die in de wijk actief zijn. In 2021 zijn we daarom begonnen om het 'ecosysteem' van KCR in kaart te brengen. Dit met het oog op de in het beleidsplan geformuleerde ambities.